



Helsingin kaupungin liikenneliikelaitos
OSAVUOSIKATSAUS 1.1. – 30.9.2018

HKLjk 8.11.2018

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Helsingin kaupunkistrategia 2017-2021 hyväksyttiin 27.9.2017 kaupunginvaltuustossa. Joukkoliikenteen pitkän aikajänteen kehittämisenäkömien kannalta olennaisia ovat mm. tavoitteet raideliikenteen ja sähköbussien käytön lisäämiseksi sekä linjaukset Vihdintien ja Tuusulanväylän kaupunkibulevardien ja Malmin raitiotien suunnittelusta.

Helsingin kaupunkistrategian lisäksi HKL:n tavoiteohjelma vuosille 2016 - 2024 luo perustaa HKL:n toiminnan kehittämiselle. Tavoiteohjelmassa määritellään HKL:n strategiset tavoitteet ja näitä toteuttavat toimenpidekokonaisuudet eli kehitysohjelmat. Ensimmäisenä HKL käynnisti operatiivisen tehokkuuden, omaisuuden hallinnan ja turvallisuuden kehitysohjelmat.

Operatiivisen tehokkuuden kehitysohjelmalla tavoitellaan HKL:n liikenteen hoidon ja sitä tukevien toimintojen tehostamista. Niin tehtyjen kansainvälisten benchmarking-tutkimusten kuin omaan toimintaan pureutuvien selvitysten perusteella tehostamistarve on noin 10 %, jotta HKL on kustannustehokkuudeltaan kansainvälisten markkinoiden kärkeä. Tehostamistarve vaihtelee merkittävästi toiminnoittain. Vuoden 2016 tasoon verrattuna HKL on jo vuositasolla tehostanut toimintaansa 4,9 milj. eurolla ja kustannustehokkuutta parantavia toimia on toteutuksessa parhaillaan 3,1 milj. euron mittaluokassa. Vielä kesken ja suunnittelussa olevat toimenpiteet mukaan lukien HKL arvioi parantavansa tehokkuutta vuositasolla yli 15 milj. euroa vuoteen 2021 mennessä.

Omaisuuden hallinnan kehitysohjelma liittyy HKL:n rooliin Helsingin joukkoliikenteen infrastruktuurin sekä metro- ja raitioliikenteen kaluston omistajana, kehittäjänä ja ylläpitäjänä. Olemassa oleva omaisuus on mittava ja HKL:n tekemät korvaus-, ylläpito- ja uudisinvestoinnit pääsääntöisesti 100-200 milj. euroa vuodessa. Vastuu investointien toteuttamisesta tarkoituksenmukaisella ja tehokkaalla tavalla on suuri. Omaisuuden hallinnan kehitysohjelmalla HKL etsii keinoja mm. nykyisen omaisuuden ylläpidon laadun ja kustannustehokkuuden tarkoituksenmukaiseen hallintaan, joukkoliikenneinfrastruktuurin mahdollistaman tuovirran kasvattamiseen luomalla mahdollisuuksia eri palveluiden kehittämiseen yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa sekä uusinvestointien aiempaa korkeatasoisempaan kustannusohjaukseen ja laadunhallintaan. Vuonna 2018 HKL:ssä on käynnistetty omaisuuslajikohtainen ohjausryhmätyöskentely ja projektien ja omaisuuslajien hallinnan uudet toimintatavat.

Turvallisuuden kehitysohjelman myötä HKL parantaa toimintamalleja liikenteessä, varikoilla, työmailla, kalustossa ja infrastruktuurissa. Turvallisuustyön perusteita määrittää alun perin kaupunkiraideliikennelaitos voimaantullut sääntely, joka on siirtymässä/siirtynyt liikennepalvelulakiin ja raideliikennelakiin. Viranomaissääntelyn lähtökohtana on itseval-

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

vonta, joka perustuu HKL:n turvallisuusjohtamisjärjestelmään. Turvallisuusjohtamisjärjestelmää päivitetään vuoden 2018 aikana vastaamaan kattavasti myös raitioliikenteen nykytilaa. HKL:n organisaatioturvallisuusohje valmistui vuonna 2018.

Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) auditoi säännöllisesti HKL:n toimintaa ja seuraava auditointi on loppusyksystä 2018. Edellisessä auditoinnissa todettujen poikkeamien osalta HKL:llä ja Trafilla oli seurantapalaveri syyskuussa.

Ensimmäisellä vuosineljänneksellä HKL on ottanut käyttöön riskien hallinnassa RamRisk –ohjelmiston ja tarkoitus on loppuvuoden aikana yksiköittäin ja koko HKL:n tasolla käydä läpi kattavasti HKL:n riskit ja esittää niistä yhteenveto johtokunnalle.

HKL:n johtokunta jätti kokouksessaan 13.9.2018 HSL:lle tarjoutumisen Raide-Jokerin ja kantakaupungin raitioliikenteen liikennöinnistä. Tarjoutumisessa HKL alentaa kantakaupungin raitioliikenteen operoinnin hintaa 11 %:lla. Tarjoutumisen kustannustasoa arvioitaessa on syytä ottaa huomioon HKL:n menneiden vuosikymmenten vahva panostus kustannustehokkuuteen, sillä 1990-luvun puolivälin kustannustasoon verrattuna raitioliikenteen tuotanto on jo nykyisin 15 % edullisempaa. Vertailukohtana bussiliikenteen kustannustaso on samassa ajassa kilpailutuksen myötä alentunut noin 10 %.

HKL:n tulevaisuuden kannalta ratkaisevaa on, minkä päätöksen HSL tekee liikennöinnin järjestämistavasta. HSL:n hallitus tulee HKL:n antaman tarjoutumisen pohjalta joulukuussa 2018 päättämään, onko HKL yhteiskunnalle paras toimija raitioliikenteen liikennöitsijäksi. HKL:n tarjoutumisen valmistelu ja sen pohjaksi tehtävä työ niin laadun kuin kustannustehokkuuden parantamiseksi ovat olleet HKL:n erityisen huomion keskiössä koko vuoden 2018. HKL on hankkinut myös ulkopuolisen professoritason asiantuntijalausunnan mahdollisen sopimuksen solmimista koskien. Lausunnon perusteella ei ole estettä sille, että HSL neuvottelee ja tekee HKL:n kanssa Raide-Jokerin ja kantakaupungin liikennöinnistä sopimuksen ilman tarjouskilpailumenettelyä.

Vuoden 2017 marraskuussa matkustajaliikenteelle avatun länsimetron liikennöinnin ja infrastruktuurin hallinnan toimintamalleja vakiinnutettiin. Vuonna 2018 HKL on kokeillut myös tiheämmän 2,5 minuutin vuorovälin ruuhkaliikenteen toteuttamista Matinkylään saakka. Liikennöinnissä huolia alkuvuonna aiheutti kuljettajapula, johon kuljettajakoulutuksella ja esimiestyön kehittämisellä on vastattu.

HKL on yhteistyössä Länsimetro Oy:n kanssa kehittänyt toimintamalleja länsimetron infran hallinnan hoitamiseksi niin yhteiskunnan kuin infran omistajan kannalta mahdollisimman hyvin palvelevasti. HKL hoitaa länsimetron infrastruktuurin kunnossapitoa ja huoltoa Länsimetro Oy:n kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen perusteella. Lähtökohtana yhteis-

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

työssä on, että kantametrin ja länsimetrin infra muodostavat yhden pääkaupunkiseudun metrojärjestelmäkokonaisuuden, jota kunnossapidetään ja huolletaan yhtenä kokonaisuutena. Länsimetro Oy:n länsimetrin omistajana kuuluu varmistaa länsimetrin elinkaaren toteutuminen suunnitellusti ja Länsimetro Oy toteuttaa omistajavalvontaansa mm. auditoimalla HKL:lle kuuluvia tehtäviä.

HKL on viimeisimmän vuosineljänneksen aikana vähentänyt länsimetrin toiminnan käynnistymisvaiheessa tullutta ja sen jälkeen kertynyttä huoltovelkaa niin, että tavoitteena on purkaa koko huoltovelka lokakuun loppuun mennessä. HKL on lisännyt länsimetroon kohdistettuja sekä omia että palveluntuottajilta hankittuja resursseja. Syyskuussa 2018 aloitti HKL:n ja länsimetrin yhteydenpitoa koordinoiva asiakaspalvelupäällikkö.

Raide-Jokerin infrahankkeen allianssi jatkoi sekä rataosuuden että varikon suunnittelua. Hankkeen seuraava kustannusarvio valmistuu lokakuussa 2018. Edellinen toukokuussa valmistunut arvio kustannuksista oli 355 M€, mikä on 80 miljoonaa euroa enemmän kuin kaupunginvaltuustojen hyväksymän hankesuunnitelman enimmäishinta. Allianssi jatkaa suunnittelua vuoden 2019 alkuun ja valmistelua ohjataan vahvasti niin, että kaikki keinot etsitään hankesuunnitelman mukaisen tavoitehinnan saavuttamiseksi.

HKL:n valmistelema raitioliikennettä koskeva raitiovarikkosuunnitelma hyväksyttiin laajan Helsingin hallinnon läpikäyneen valmisteluprosessin jälkeen kaupunginhallituksessa elokuussa 2018. Varikkosuunnitelman täytäntöönpanoon liittyvät toimet alkavat niin, että ensimmäiseksi Ruskeasuon nykyinen bussivarikko korvataan raitiovaunu- ja bussivarikolla. Hankkeen toteuttaa HKL-konserniin kuuluva Ruskeasuon Varikkokiinteistö Oy. Hankesuunnitteluvaihe on menossa vuonna 2019 tapahtuvaa päätöksentekoa varten ja hankepäätös on tarkoitus esitellä loppukeväästä 2019 konsernijaostolle. Ruskeasuon varikon toteuttamisen jälkeen arviolta vuonna 2022 käynnistyy Koskelan raitiovarikon perusteellinen uudistaminen.

Kruunusillat -hankkeen aikataulu on kesän aikana tarkentunut siten, että hankkeen rataosuuden toteuttavan allianssin toimijat valitaan vuoden 2019 aikana ja hankkeen kehitysvaihe päättyy vuonna 2020, jolloin myös siltaurakoiden toteuttaja valitaan. Hankkeen rakentaminen alkaa vuonna 2021 ja päättyy arviolta vuonna 2025, jolloin liikenne voisi alkaa vuoden 2026 aikana. Laajasalon raitiotievarikon suunnittelukilpailun voittajaksi valittiin suunnitelma Scapes, jossa raitiotievarikon ympärille toteutettaisiin 6-7 asuinrakennusta yhdeksi hybridikortteliksi. Hankkeen suunnittelu jatkuu viitesuunnitelman tarkentamisella vuoden 2018 aikana. Varikon on tarkoitus valmistua Kruunusillat-hankkeen mukaisessa aikataulussa vuonna 2025.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

HKL teki marraskuussa 2017 Bombardier Transportationin kanssa Variotram -raitiovaunuja koskevien hankintasopimusten purkamisesta sovintosopimuksen, jonka soveltaminen on katsauskaudena edennyt suunnitellusti. Kaikki Variotram -raitiovaunut poistuvat liikenteestä vuoden 2018 loppuun mennessä. HKL:n neuvottelut raitiovaunujen jälleenympäristä sovintosopimuksen ehtojen mukaisesti ovat edenneet viimeisen vuosineljänneksen aikana niin, että sopimus myynnistä allekirjoitettiin syyskuussa 2018.

HKL teki 13.7.2018 Transtech Oy:n kanssa hankintasopimuksen kymmenen uuden Artic-matalalattiaraitiovaunun hankkimiseksi niin, että kaikki tämän optiosarjan raitiovaunut toimitetaan vuoden 2019 aikana. HKL teki myös 17.8.2018 Transtech Oy:n kanssa lisäsopimuksen hankintasopimukseen niin, että HKL palauttaa Transtech Oy:lle esisarjan raitiovaunut ja Transtech Oy toimittaa niiden tilalle kaksi uutta raitiovaunua. Tämän järjestelyn etuna on mm. se, että näin Helsingissä noin 40 vuoden ajan liikennöivät Artic-raitiovaunut ovat mahdollisimman yhdenmukaisia ja niiden huoltotoiminnot on tehokasta järjestää.

Metron automatisointia koskevien sopimusten purkuasian käsittely on jatkunut Helsingin käräjäoikeudessa koko vuoden ajan kirjallisten materiaalien toimittamisella. Suulliset käsittelyt alkoivat lokakuussa 2018 ja kestävät kesäkuun loppuun 2019.

Vuonna 2018 valmisteltiin yhteistyösopimus kaupunkipyöräpalveluista Helsingin ja Espoon kesken. Sopimuksen myötä Helsingin ja Espoon kaupunkipyöräpalvelut ovat käyttäjille täysin yhteen toimivat. HKL toteutti myös kaupunkipyöräpalvelun ajallisen laajennuksen niin, että kaupunkipyöräkausi alkoi keväällä 2018 toukokuun sijasta jo huhtikuun alussa. Lisäksi HKL:n johtokunta päätti 14.6.2018 kaupunkipyöräpalvelun laajennuksesta niin, että vuonna 2019 kaupunkipyöräpalvelun piiriin tulee 88 uutta pyöräasemaa ja 880 pyörää. Palvelu laajenee arviolta ainakin Pitäjänmäelle ja Helsingin itäisiin kaupunginosiin. HKL:n sopimusjärjestely kaupunkipyöräoperaattorin kanssa on viimeistelty viimeisimmän vuosineljänneksen aikana ja tullaan allekirjoittamaan lokakuussa 2018.

MATKUSTAJA- JA LIIKENNESUORITTEET

Matkustajasuoritteet

HKL:n tuottamassa raitio- ja metroliikenteessä tehtiin yhteensä 109,1 milj. matkaa tammi-syyskuussa. Raitioliikenteessä matkoja tehtiin 2,2 % edellisvuotta enemmän ja metroliikenteessä 35,0 %. Raitioliikenteessä matkustajamäärää nostaa elokuussa 2017 tehdyt linjastomuutokset ja metroliikenteessä länsimetron käynnistyminen marraskuussa 2017. Suomenlinnan lauttaliikenteessä matkustajia oli 3,2 % edellisvuotta enemmän.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Paikkakilometrit, jotka kuvaavat matkojen tarjontaa, lisääntyivät edellisvuodesta raitioliikenteessä 10,4 % ja metrolinjoissa 65,9 %.

Seuraavissa taulukoissa on yhteenveto matkustajasuoritteiden kehityksestä:

Matkustajamäärä, milj. nousua	TP2017	30.9.2017	30.9.2018	Ero-%
Raitioliikenne	60,2	43,7	44,6	2,2%
Metrolinjoissa	67,5	47,8	64,5	35,0%
Lauttaliikenne	2,1	1,8	1,8	3,2%
Yhteensä	129,8	93,2	111,0	19,0%

Paikkakilometrit, milj. km	TP2017	30.9.2017	30.9.2018	Ero-%
Raitioliikenne	664,6	485,0	535,3	10,4 %
Metrolinjoissa	2 368,5	1 544,1	2 561,8	65,9 %
Yhteensä	3 033,1	2 029,1	3 097,1	52,6 %

Liikennesuoritteet

Raitio- ja metrolinjoissa myös liikennesuoritteet olivat selvästi suuremmat kuin edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana. Raitioliikenteessä uudet Artic-vaunut ovat mahdollistaneet sen, että matalalattia-vaunukaluston osuus ajetuista linjakilometreistä on noussut. Vanhoilla korkealattiaisilla nivelvaunuilla ajettiin enää erittäin vähän linjakilometrejä.

Seuraavissa taulukoissa on yhteenveto liikennesuoritteiden kehityksestä:

Raitioliikenteen liikennesuoritteet	TP2017	30.9.2017	30.9.2018	Ero-%
Linjakilometrit	5 710 533	4 193 420	4 351 523	3,8 %
- Nivelvaunut	130 135	127 958	236	-99,8 %
- Osamatalalattivaunut	2 339 317	1 732 758	1 650 260	-4,8 %
- Matalalattivaunut	3 241 081	2 332 704	2 701 027	15,8 %
Linjatunnit	473 248	345 515	369 060	6,8 %
Vuoropäivät	30 413	22 308	22 873	2,5 %

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Metrolinjakilometrit	TP2017	30.9.2017	30.9.2018	Ero-%
Junalinjakilometrit	4 112 001	2 680 813	4 447 603	65,9 %
Linjatunnit	119 239	80 943	118 766	46,7 %
Vuoropäivät	8 027	5 388	8 015	48,8 %

SITOVIEREN TAVOITTEIDEN TOTEUMINEN

HKL:n sitovat tavoitteet ja niiden toteuma 3. vuosineljänneksellä ja koko vuoden ennuste ovat:

	Tavoite 2018	3. vuosineljännes	Ennuste 2018	
Tilikauden tulos vähintään nolla [M€]	0		1,5	
Toiminnan kokonaiskustannukset per paikka-km laskevat (positiivinen tuottavuuskehitys) [€/paikka-km]	0,056	0,051	0,055	
Asiakastytyväisyys vähintään vuoden 2016 tasolla (liikennöitsijäarvosana)				
Raitioliikenne	4,04	4,01	4,01	
Metrolinjakilometrit	4,19	3,85	3,85	
Liikennöinnin luotettavuus säilyy vuoden 2016 tasolla				
Raitioliikenne [%]	99,84	99,79	99,78	
Metrolinjakilometrit [%]	99,84	98,69	99,50	
Matkustajien kokemus järjestyksen ja turvallisuuden paranevan vuoden 2016 tasosta				
Raitioliikenne	4,22	4,13	4,13	
Metrolinjakilometrit	4,18	4,05	4,05	

Liikennelaitoksen ennustetaan saavuttavan vuonna 2018 sitovista tavoitteista kaksi (2) kahdeksasta (8). Laitoksen sitovista tavoitteista taloudellisen tuloksen ja toiminnan kokonaiskustannusten (tuottavuustavoite) ennakoitua toteutuvan tavoitteen mukaisesti.

Asiakastytyväisyyden ennustetaan jäävän tavoitteesta molemmissa liikennöintimuodoissa. Raitioliikenteessä viimeisimpien tutkimustulosten mukaan suurin muutos arvosanassa on lasku vaunujen siisteydessä. Laskuun vaikuttavat myös linjastomuutoksen sekä lipunmyynnin loputtamisen aiheuttama epävarmuus ja puutteet kyvyssä neuvoa ja opastaa asiakkaita näissä tilanteissa. Myös HSL:n kyselyn rakenteeseen tekemillä muutoksilla arvioidaan olevan liikennöitsijäarvosanaa laskeva vaikutus. Metron heikentyneen asiakastytyväisyyden taustalla on useita länsimetron aloitukseen linkittyviä tekijöitä. Henkilöstövaje ja useat yksittäiset tekniset viat ja niiden saama korkea medianäkyvyys vaikuttavat käyttäjien kokemukseen tuotetun liikenteen luotettavuudesta ja laskevat arvosanaa voimakkaasti.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Myös liikennöinnin luotettavuuden ennustetaan jäävän tavoitteista. Pääasiallisena syynä metrolikenteen tavoitetta alhaisempaan ajettujen lähtöjen osuuteen on ollut alkuvuodesta alkaen ollut henkilökuntapula ja osittain myös tekniset viat. Raitioliikenteen tavoitetta alhaisemman ajettujen lähtöjen osuuden syitä ovat tammikuussa ollut kalustopula sekä ennakoitua suurempi henkilökuntapula syyskuusta alkaen.

Matkustajien kokeman järjestyksen ja turvallisuuden ennustetaan jäävän tavoitteista. Raitioliikenteen osalta muutoksen syytä on vaikea arvioida, koska järjestyksenpidon näkökulmasta muutosta toiminnassa tai huomattavia häiriöitä ei ole ollut. Heikentyneen turvallisuuden tunteen taustalla lieneekin koko joukkoliikenteeseen kohdistuva epävarmuus luotettavuudesta. Metromatkustajien heikentyneen turvallisuuden tunteen taustalla on metron henkilöstövaje ja useat yksittäiset tekniset viat sekä niiden saama korkea medianäkyvyys. Nämä seikat vaikuttavat käyttäjien kokemukseen tuotetun liikenteen luotettavuudesta ja laskevat arvosanaa voimakkaasti.

HENKILÖSTÖ

HKL:n henkilöstömäärä oli 1 208 henkilöä 30.9.2018 (30.9.2017: 1 227). Vuoden 2017 lopussa henkilöstömäärä oli 1 236. Keskimäärin tammi-syyskuussa henkilöitä oli 1 231, kun vastaavalla kaudella vuonna 2017 henkilöitä oli keskimäärin 1 229.

Henkilöstökuluja on kertynyt tammi-syyskuussa 46.458.339,58 euroa (2017: 45.199.609,64).

INVESTOINNIT

Syyskuun loppuun mennessä investointimenoja on toteutunut 77,4 milj. eurolla. Suurimmat yksittäiset investoinnit ovat olleet Artic-raitiovaunujen maksut. Vuoden 2018 aikana toimitettavien 20 optiovaunun maksuja on maksettu 31,9 milj. euroa ja jo toimitettujen 40 vaunun maksuja on suoritettu 5,3 milj. eurolla syyskuun loppuun mennessä. Artic vaunujen optio 3 (10 vaunua) maksuja on toteutunut 3,2 milj. euroa, vaunut toimitetaan HKL:lle vuonna 2019. Raide-Jokerin ratainfrastruktuurin suunnitteluun on toteutunut investointimenoja 6,6 milj. euroa.

Investointien nettoennuste on 124,8 milj. euroa, kun tulosbudjetin investoinnit ovat 164,9 milj. euroa. HKL:n investointikohteista muun muassa metrosiltojen, metroasemien ja varikoiden peruskorjaukset eivät ole toteutumassa siinä laajuudessa vuonna 2018 kuin tulosbudjettivaiheessa ennakoitiin.

Tilikauden suurimmat investoinnit ovat uudet raitiovaunut 50,1 milj. euroa, josta 40,6 milj. euroa kohdistuu tänä vuonna HKL:lle toimitettaviin optio 1:n 20 vaunun maksuihin. Muita suuria investointeja ovat Raide-

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Jokerin infra 9,8 milj. euroa, Hakaniemen metroaseman peruskorjaus ja kehittäminen 6,0 milj. euroa, Kalasataman liityntäpysäköinti 5,0 milj. euroa, uudet metrovaunut 3,4 milj. euroa, Helsingin metron asetinlaitteen uusiminen 2,9 milj. euroa ja Kruunusillat 2,5 milj. euroa.

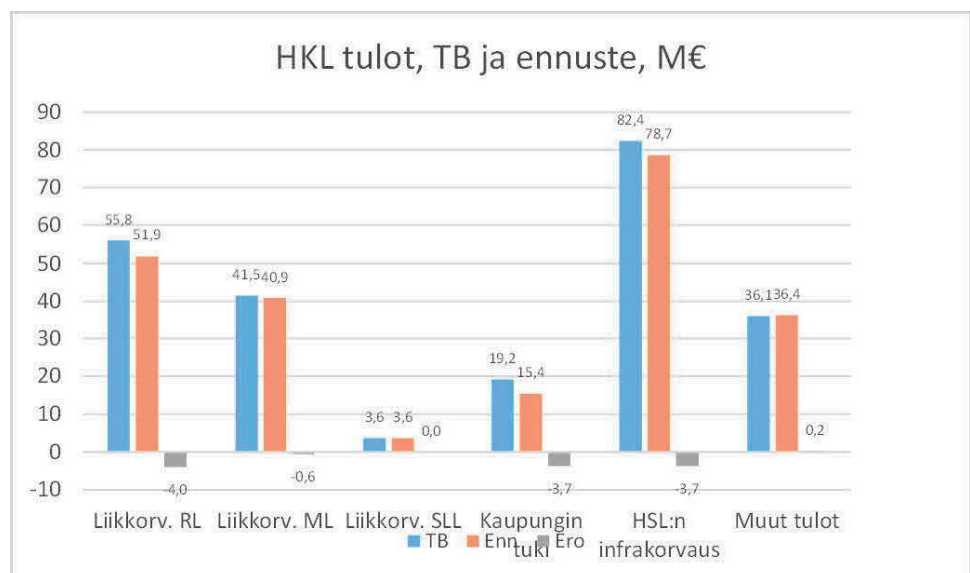
KÄYTTÖTALOUS

Koko vuoden ennusteen vertailu tulosbudjettiin

Koko vuoden liikevaihtoennuste on 202,3 milj. euroa eli 13,3 milj. euroa vähemmän kuin tulosbudjetissa. Raitioliikenteen liikennöintikorvauksen ennakoitaan toteutuvan 4,0 milj. euroa budjetoitua pienempänä, mistä 2,2 milj. euroa johtuu pääomakorvausosuudessa tapahtuneesta muutoksesta Variotram-vaunujen osalta.

HSL:ltä veloitettavia infrakorvauksia on toteutumassa 3,7 milj. euroa ja kaupungin tukea 3,7 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Infraan liittyviä käyttömenoja on toteutumassa selvästi budjetoitua vähemmän. Esimerkiksi ratojen profilointi, johon oli budjetoitu 1,4 milj. euroa, siirtyy vuodelle 2019.

Seuraavassa kuvassa on HKL:n tulosbudjetin ja ennusteen tuloerät:



Menoissa poistoja on toteutumassa 4,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän. Suurin yksittäinen syy on Variotram-raatiovaunujen jäljellä olleen hankintamenon alaskirjaus 31.12.2017, joten vaunuista ei toteudu poistoja vuonna 2018 (TB18: 2,2). Kirjaus liittyi sopimukseen, jossa vaunujen toimittajan kanssa sovittiin vaunujen palauttamisesta toimittajalle vuoden 2018 aikana. Myös varikoiden ja metroasemien peruskorjausten sekä HKL:n toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönoton siirtyminen eteenpäin vähentää vuoden 2018 poistoja.

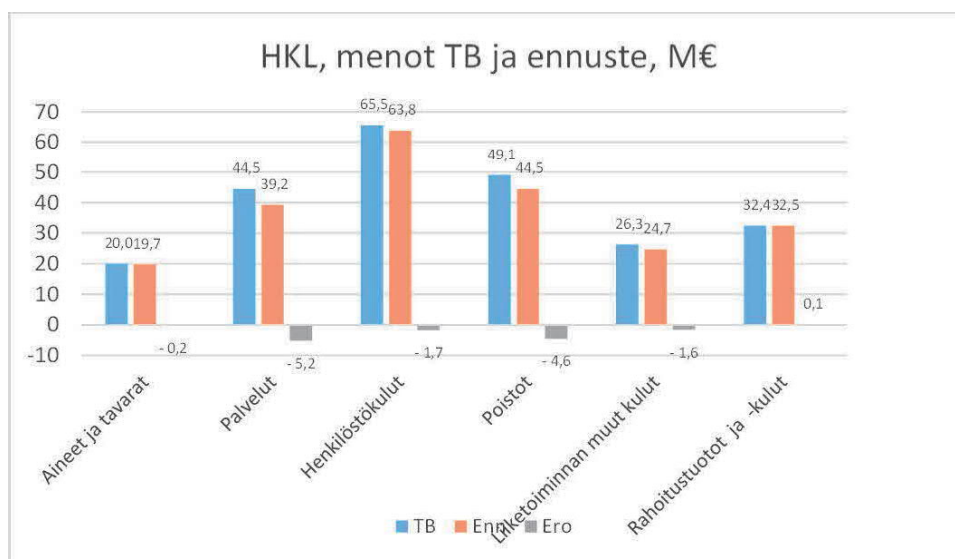
HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Palveluiden ostoja on toteutussa 39,2 milj. euroa eli 5,2 milj. euroa budjettia vähemmän. Ratojen profilointi on siirtymässä vuodelle 2019, joten vuoden 2018 aikana toteutuu profiloinnin kuluja 1,4 milj. euroa vähemmän kuin on budjetoitu. Myös rakennusten vuosikorjauksia ja siivouksia sekä ulkopuhdistuksia on toteutussa selvästi budjetoitua vähemmän.

Henkilöstökulujen ennuste on 63,8 milj. euroa eli 1,7 milj. euroa budjettia vähemmän. Kuljettajien ja tuntipalkkaisten palkkakulut ovat jäämässä budjetoitua pienemmiksi.

Liiketoiminnan muut kulut ovat ennusteessa 24,7 milj. euroa eli 1,6 milj. euroa budjettia vähemmän. Länsimetro Oy:lle maksettavia yhtiövastikkeita tullaan maksamaan budjetissa ennakoitua vähemmän.

Seuraavassa kuvassa on HKL:n tulosbudjetin ja ennusteen menoerät:



HKL:n tilikauden tulosennuste on 1,5 (TB18: 0) milj. euroa.

RAHOITUS JA TUNNUSLUVUT

HKL:n kassavarat ovat -193,5 milj. euroa 30.9.2018 (31.12.2017: -164,7).

HKL:n lainat kaupungilta ovat 15,1 milj. euroa ja muut lainat 239,9 milj. euroa 30.9.2018. Muut lainat on nostettu Euroopan investointipankilta ja Pohjoismaiden investointipankilta. Raportointikaudella ei ole nostettu uutta lainaa.

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

Loppuvuoden aikana HKL nostaa uutta lainaa 130,0 milj. euroa. Laina on kaupungin sisäinen laina ja se nostetaan lokakuussa.

HKL:n omavaraisuusaste on 45,2 % 30.9.2018 (31.12.2017: 49,3 %).

LIITTEET

- Liite 1: Tuloslaskelmaennuste
- Liite 2: Tuloslaskelma
- Liite 3: Tase, vastaavaa
- Liite 4: Tase, vastattavaa
- Liite 5: Rahoituslaskelma
- Liite 6: Tunnusluvut
- Liite 7: Tunnuslukujen laskentaperusteet

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 1

	Ennuste	Tulosbudjetti	Erotus
TUOSLASKELMAENNUSTE 1000€	2018	2018	
LIIKEVAIHTO			
Tuki kaupungilta	15 436	19 161	-3 725
Liikennöintikorvaukset	96 430	100 984	-4 554
Infrakorvaukset	78 659	82 378	-3 719
Muut myyntitulot	11 733	13 025	-1 292
	202 258	215 547	-13 289
Valmistus omaan käyttöön	5 662	6 099	-437
Liiketoiminnan muut tuotot	18 959	17 020	1 939
	24 622	23 119	1 502
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:			
Ostot tilikauden aikana	-19 719	-19 953	233
Ulkopuoliset palvelut			
SLL-korvaus	-4 050	-4 050	0
Muiden palvelujen ostot	-35 184	-40 414	5 230
	-58 954	-64 417	5 464
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-50 003	-51 112	1 109
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-11 803	-12 213	410
Muut henkilösivukulut	-2 014	-2 192	177
	-63 820	-65 517	1 697
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-44 493	-49 054	4 561
	-44 493	-49 054	4 561
Liiketoiminnan muut kulut			
Vuokratulot	-23 115	-24 611	1 496
Muut kulut	-1 563	-1 671	108
	-24 678	-26 282	1 603
LIIKEYLIJÄÄMÄ	34 934	33 397	1 537
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot	1	0	1
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-807	-307	-500
Muille maksetut korkokulut	-3 722	-4 171	448
Korvaus peruspääomalle	-8 442	-8 442	0
Infrakorko	-19 479	-19 479	0
Muut rahoituskulut	-16	0	-16
	-32 465	-32 399	-66
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	2 469	998	1 471
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	2 469	998	1 471
Varausten ja rahastojen muutos			
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	2 767	2 767	0
Vapaaehtoisten var. vähennys (+)	-3 765	-3 765	0
	-998	-998	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 471	0	1 471

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 2

TULOSLASKELMA	30.9.2018	30.9.2017
LIIKEVAIHTO		
Tuki kaupungilta	14 370 498,00	14 636 694,78
Liikennöintikorvaukset	70 760 784,14	64 508 495,33
Infrakorvaukset	61 632 466,25	51 974 753,22
Muut myyntitulot	9 860 844,00	208 854,44
	156 624 592,39	131 328 797,77
Valmistus omaan käyttöön	3 387 441,46	4 493 309,00
Liiketoiminnan muut tuotot	13 755 333,16	15 004 411,55
	17 142 774,62	19 497 720,55
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:		
Ostot tilikauden aikana	-13 378 389,27	-9 733 987,05
Ulkopuoliset palvelut		
SLL-korvaus	-2 993 481,43	-3 213 177,64
Muiden palvelujen ostot	-23 692 230,69	-19 038 089,40
	-40 064 101,39	-31 985 254,09
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-36 320 393,09	-34 993 422,57
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-8 679 964,12	-8 584 929,33
Muut henkilösivukulut	-1 457 982,37	-1 621 257,74
	-46 458 339,58	-45 199 609,64
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-32 240 437,89	-36 113 571,91
	-32 240 437,89	-36 113 571,91
Liiketoiminnan muut kulut		
Vuokrakulut	-15 455 750,85	-8 579 221,86
Muut kulut	-664 407,14	-1 152 120,59
	-16 120 157,99	-9 731 342,45
LIIKEYLIJÄÄMÄ	38 884 330,16	27 796 740,23
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot	1 489,54	32 470,13
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut kor-	-5 220,00	-5 541,66
Muille maksetut korkokulut	-2 709 573,80	-2 818 367,15
Korvaus peruspääomalle	-6 331 499,94	-6 331 499,94
Infrakorko	-14 609 088,72	-8 300 655,00
Muut rahoituskulut	-16 030,05	-27 560,29
	-23 669 922,97	-17 451 153,91
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	15 214 407,19	10 345 586,32
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	15 214 407,19	10 345 586,32
Varausten ja rahastojen muutos		
Poistoeron lisäys (-)/vähennys (+)	2 075 396,67	2 231 234,46
	2 075 396,67	2 231 234,46
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	17 289 803,86	12 576 820,78

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 3

TASE

VASTAAVAA	30.9.2018	30.9.2017	31.12.2017
PYSYVÄT VASTAAVAT			
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	358 731,51	133 288,05	169 507,99
Muut pitkävaikutteiset menot	2 108 877,68	0,00	2 192 859,54
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>4 998 958,13</u>	<u>5 970 901,77</u>	<u>4 012 823,41</u>
	7 466 567,32	6 104 189,82	6 375 190,94
Aineelliset hyödykkeet			
Rakennukset ja rakennelmat	208 885 444,11	218 709 684,62	216 686 614,14
Kiinteät rakenteet ja laitteet	216 965 489,44	211 345 057,21	216 661 372,18
Koneet ja kalusto	318 448 525,70	289 952 689,39	270 965 341,60
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>121 067 466,00</u>	<u>118 818 057,31</u>	<u>117 114 837,62</u>
	865 366 925,25	838 825 488,53	821 428 165,54
Sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	<u>39 505 024,70</u>	<u>39 433 232,00</u>	<u>39 505 024,70</u>
	39 505 024,70	39 433 232,00	39 505 024,70
VAIHTUVAT VASTAAVAT			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet	<u>8 383 537,97</u>	<u>7 505 180,37</u>	<u>6 701 641,32</u>
	8 383 537,97	7 505 180,37	6 701 641,32
Saamiset			
Pitkäaikaiset saamiset			
Muut saamiset	<u>31 839 535,55</u>	<u>6 241 168,89</u>	<u>31 839 535,55</u>
	31 839 535,55	6 241 168,89	31 839 535,55
Lyhytaikaiset saamiset			
Myyntisaamiset	531 520,69	4 220 543,03	7 979 579,17
Saamiset kunnalta/kuntayhtymältä	17 441 532,96	9 193 299,64	11 590 935,74
Siirtosaamiset	3 583,79	59 085,59	1 196 433,36
Muut saamiset	<u>78 438 506,51</u>	<u>66 659 304,64</u>	<u>6 056 650,32</u>
	96 415 143,95	80 132 232,90	26 823 598,59
Rahat ja pankkisaamiset			
Rahat ja pankkisaamiset	<u>1 203,97</u>	<u>178 753,66</u>	<u>88 733,91</u>
	1 203,97	178 753,66	88 733,91
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>1 048 977 938,71</u>	<u>978 420 246,17</u>	<u>932 761 890,55</u>

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 4

TASE

VASTATTAVAA	30.9.2018	30.9.2017	31.12.2017
OMA PÄÄOMA			
Peruspääoma	93 804 124,97	93 804 124,97	93 804 124,97
Koroton peruspääoma	286 213 492,66	286 213 492,66	286 213 492,66
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	23 054 643,96	20 079 664,74	20 079 664,74
Tilikauden yli-/alijäämä	<u>17 289 803,86</u>	<u>12 576 820,78</u>	<u>2 974 979,22</u>
	420 362 065,45	412 674 103,15	403 072 261,59
POISTOERO JA VAPAAEHT VARAUKSET			
Poistoero	47 597 959,53	50 417 100,96	49 673 356,20
Vapaaehtoiset varaukset			
Investointivaraukset	<u>5 705 092,43</u>	<u>1 812 322,23</u>	<u>5 705 092,43</u>
	53 303 051,96	52 229 423,19	55 378 448,63
VIERAS PÄÄOMA			
Pitkäaikainen			
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	13 072 788,90	15 060 464,39	13 072 788,90
Lainat rahoituslaitoksilta	<u>233 122 482,52</u>	<u>246 207 365,98</u>	<u>233 122 482,52</u>
	246 195 271,42	261 267 830,37	246 195 271,42
Lyhytaikainen			
Lainat kunnalta/kuntayhtymältä	1 987 675,49	1 987 675,49	1 987 675,49
Lainat rahoituslaitoksilta	6 789 521,70	6 789 521,69	13 084 883,46
Saadut ennakot	685 000,00	0,00	2 529 800,00
Ostovelat	17 499 676,53	6 000 297,22	17 879 310,12
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	8 375 635,64	4 081 755,47	10 137 834,60
Yhdystili	193 542 465,90	148 752 919,79	164 778 678,39
Siirtovelat	11 501 012,50	11 768 810,29	16 009 351,24
Muut lyhytaikaiset velat	<u>88 736 562,12</u>	<u>72 867 909,51</u>	<u>1 708 375,61</u>
	329 117 549,88	252 248 889,46	228 115 908,91
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>1 048 977 938,71</u>	<u>978 420 246,17</u>	<u>932 761 890,55</u>

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 5

RAHOITUSLASKELMA 1000 €
1.1. - 30.9.2018

	30.9.2018	30.9.2017	31.12.2017	Ennuste
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Tulorahoitus				
Liikeliijäämä (-alijäämä)	38 884	27 797	28 270	34 934
Poistot ja arvonalennukset	32 240	36 114	48 329	44 493
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korvaus peruspääomalle	-6 331	-6 331	-8 442	-8 442
Infrakorko	-14 609	-8 301	-12 143	-19 479
Kunnalle/kuntayhtymälle maksetut korkokulut	-5	-6	-1	-807
Muille maksetut korkokulut	-2 724	-2 813	-3 791	-3 737
	47 455	46 459	52 222	46 963
Investoinnit netto	-77 271	-77 243	-72 404	-124 843
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN NETTORAHAVIRTA	-29 816	-30 783	-20 182	-77 880
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikainen				
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen lisäys	0	0	0	130 000
Kunnalta/kuntayhtymältä saatujen lainojen vähennys	0	0	-1 988	-1 988
Muilta saatujen lainojen vähennys	0	0	-13 085	-13 967
Lyhytaikainen				
Muilta saatujen lainojen muutos	-6 295	-4 757	1 538	0
	-6 295	-4 757	-13 534	114 045
Muut maksuvalmiiden muutokset				
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 682	-890	-87	0
Yhdystilivelkojen muutos, lis (+), väh (-)	28 764	43 077	59 103	-41 253
Saamisten muutokset, lisäys (-), vähennys(+)	-63 741	-62 716	-32 608	5 000
Saamisten muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-5 851	-178	-2 576	0
Korottomien velkojen muutos, lis (+), väh (-)	80 295	57 163	4 653	0
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-1 762	-943	5 113	0
	36 024	35 512	33 598	-36 253
RAHOITUKSEN NETTORAHAVIRTA	29 728	30 755	20 064	77 793
RAHAVAROJEN MUUTOS	-88	-28	-118	-88
Rahavarojen muutos				
Kassavarat kauden lopussa	1	179	89	1
Kassavarat 1.1.	89	207	207	89
	-88	-28	-118	-88

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 6

TUNNUSLUVUT	30.9.2018	30.9.2017	31.12.2017
Toiminnan laajuus			
Liikevaihto, milj. €	156,6	131,3	180,6
Liikevaihdon muutos, %	19,3		
Tulos ja kannattavuus			
Liikevoitto, milj. €	38,9	27,8	28,3
Liikevoitto, %	24,8	21,2	15,7
Rahoitustulos, %	30,3	35,4	28,9
Kokonaispääoman tuotto, %	5,2	4,0	3,1
Sijoitetun pääoman tuotto, %	7,2	5,1	3,9
Rahoitus			
Omavaraisuusaste, %	45,2	47,5	49,3
Quick ratio	0,3	0,3	0,1
Current ratio	0,3	0,3	0,1

HELSINGIN KAUPUNGIN LIIKENNELIIKELAITOS

LIITE 7

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAPERUSTEET

TOIMINNAN LAAJUUS

Liikevaihdon muutos, % $100 \times \frac{\text{Liikevaihdon muutos}}{\text{Liikevaihto edellisellä kaudella}}$

TULOS JA KANNATTAVUUS

Liikevoitto, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä}}{\text{Liikevaihto}}$

Rahoitustulos, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot}}{\text{Liikevaihto}}$

Kokonaispääoman tuotto, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma keskimäärin tilikaudella}}$

Sijoitetun pääoman tuotto, % $100 \times \frac{\text{Liikeylijäämä ennen satunnaisia eriä + rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma - korottomat velat (keskimäärin tilikaudella)}}$

RAHOITUS

Omavaraisuusaste, % $100 \times \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakkomaksut}}$

Quick ratio $\frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat - saadut ennakkomaksut}}$

Current ratio $\frac{\text{Vaihto-omaisuus + rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$